rieka času

Pascal Mercier

premedia

premedia

Pascal Mercier

rieka času

Z nemčiny preložila
Zuzana Demjánová

premedia

Pascal Mercier: Rieka času
Prvé vydanie

Copyright © 2026 Carl Hanser Verlag GmbH & Co. KG,
München
Translation © Zuzana Demjánová, 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2026
All rights reserved
ISBN 978-80-8242-471-6

Odovzdanie

Boli sme dohodnutí na poludnie a zazvonili sme. Potom sme otvorili bráničku a vošli sme. Keď sme kráčali k domu Karl Prager stál vo dverách. „Nemuseli ste zvoniť," povedal, „dom predsa patrí oddnes vám. Od polnoci." Bolo na ňom vidno, ako ťažko mu tie slová padli. Bolo z nich cítiť smútok, ale i nevraživosť, ktorú sa úporne usiloval nedávať najavo. Predtým ako sme odbočili do ulice, kde stál dom, som zašiel ku krajnici a zastal som. „Čo je?" spýtala sa Anna. „Len som si uvedomil, aký musí byť preňho tento moment zdrvujúci," povedal som. „V tom dome vyrástol a potom v ňom desiatky rokov býval. A nielen býval, ale v ňom aj pracoval, reštauroval nábytok. Dnes ráno sa v ňom posledný raz zobudil. Ako povedal, keď sme sa stretli minule: ‚Vypratať ho budete musieť vy, nechcem sa prizerať, ako sa môj život vynáša na ulicu.' A teraz tam sedí, sleduje hodinky a čaká na to, kým zazvoníme. Neviem, to je predsa na nevydržanie, nemyslíš?" „Je, máš pravdu," povedala Anna. „A ak ešte zoberieme do úvahy, že odtiaľ odchádza do domova sociálnych služieb, aby tam umrel – to si veru nezaslúži nikto. Ale on to tak chcel, sám si chcel vybrať ľudí, ktorí kúpia jeho dom, kým je toho ešte schopný. Nedô-

veruje svojej dcére. A navyše býva v zahraničí. Ale máš pravdu, to čakanie musí byť hrozné. Tak s tým teda skoncujme."

Prager položil kľúče na kuchynskú linku, veľmi pedantne ich poukladal jeden vedľa druhého, s navlas rovnakými rozostupmi. „Tu, tieto štyri sú od vchodových dvier, tie dva väčšie od ateliéru a tie dve menšie od zadných dverí," povedal. Krátko sa dotkol každého ukazovákom, pritom sa jeden pošmykol a on ho pomaly posunul opäť na svoje miesto. „S láskou," povedala neskôr Anna, „v tom pohybe sa ukrývala celá jeho láska k domu, až mi stiahlo hrdlo." Prager si všimol naše pohľady. Vtom spravil čosi prekvapivé, čo nás zarazilo – prudko zhrnul kľúče na hŕbku, zaštrngali a zacvendžali, čo sa v prázdnom dome ozývalo prihlasno a dotieravo. Myslím si, že aj jeho vyľakal zničujúci náboj prudkého pohybu, lebo sa váhavo pozrel na neusporiadané kľúče a opäť ich úhľadne zoradil. Venoval nám plachý, rozpačitý pohľad. „Rád by som sa s vami prešiel po všetkých miestnostiach," povedal.

Vykročil sťažka nahor po schodoch a chopil sa pevne zábradlia. Napadlo mi, či takto zvykne chodievať po schodoch bežne. Akoby sa každým pevným krokom, keď sa silno oprel do dreveného stupienka ubezpečoval, že ešte stále kráča domom, ktorý mu patrí. Ale možno som si to len namýšľal. Na poschodí zamieril do svojej spálne. Vymenil som si pohľad s Annou. Už keď sme tu boli prvýkrát na obhliadke, bolo nám nepríjemné vojsť do

nej. Dve postele a medzi nimi nočný stolík. Na jednej ležala namiesto periny pestrá indiánska deka, zrejme to bola posteľ jeho ženy. Jeho posteľ bola riadne ustlaná, všetko bolo uhladené. Prager ukázal na posteľ. „Dnes ráno som ustlal ako vždy, čo iné som mal robiť?“ poznamenal. „Ale nie to som vám chcel ukázať.“ Otvoril skriňu pri okne. „Tu. Vianočné ozdoby.“ Vytiahol hrču káblikov s elektrickými sviečkami. „Vidíte tamtie háčiky vedľa garniže? Tam ich treba pripevniť a tamto dole je zástrčka. Mám vždy najkrajšie vyzdobený dom široko-ďaleko, všetci to vravia. Iste v tom budete pokračovať.“ Mlčali sme, a on hodnú chvíľu postál medzi skriňou a oknom, v ruke kŕčovito zvieral káblik so sviečkami. „Len...“ začal, ale potom stíchol a ešte okamih len mlčky stál. Napokon vystúpil na šamlík pri radiátore, potiahol káblik tak, že sa zo skrine vyhrnuli ďalšie sviečky a pripevnil jeho koniec na háčik vedľa garniže. Zostúpil zo šamlíka. „Viete si to predstaviť?“ spýtal sa. Prikývli sme. Pritom to bol taký groteskný pohľad: káblik so sviečkami, ktorý sa vinul zo skrine a bol bez zrejmého dôvodu pripevnený vedľa garniže. „V noci to bude určite veľmi pekne vyzerať, keď to bude všetko namontované,“ povedal som. „Poďme teraz von,“ ozval sa Prager upätо a my sme vyšli zo spálne, kde zo steny visel káblik so sviečkami. „Káblik, ktorý sa úplne nezmyselne a bezúčelne ťahal zo skrine a oblúkom k oknu, a Prager, ktorý sa zanovito pridŕžal minulosti – to bolo na nevydržanie,“ povedala Anna neskôr. A všimla si to, čo som videl aj ja, keď Prager

vychádzal von, zavrel za sebou spálňové dvere tak rozhodne a vzdorovito, akoby chcel povedať: Sem viac nevkročí žiaden cudzí človek. Pohybujeme sa po tenkom ľade, pomyslel som si.

Vedľajšia izba bola najmenšia v dome. Prager pristúpil k oknu a potočil žalúziou, aby sa dovnútra dostalo viac svetla. „Toto svetlo sa mi páči najviac," povedal. Prebehol pohľadom po miestnosti. „Bola to detská izba. Najprv moja a neskôr našej dcéry Charlotte,. Napokon to bola izba, kde Dorothea šila a žehlila. Roky stála v kúte vitrína s figúrkami z muránskeho skla. Často sme chodievali do Benátok a aj do muránskych sklární. Jedného dňa si Dorothea zaumienila, že už figúrky v dome nechce a predala ich, nerozumel som prečo." Pozrel sa na nás. „Čo spravíte s touto izbou?" To ešte nevieme, povedali sme. Prager vyšiel na chodbu. „Vlastne to ani nechcem vedieť," povedal potichu, akoby sám pre seba, keď kráčal pred nami. Náhle zastal, vybral z vrecka mobil a vrátil sa do malej izby. Počuli sme tiché šťuknutie. „Zabudol som si odfotiť," poznamenal, keď sa vrátil, „čiarky na stene, ktoré ukazujú, ako Charlotte rástla. Izbu sme niekoľkokrát vymaľovali, ale nikdy sme nezatreli stĺpčeky s čiarkami." Ukázal nám na mobile záber. „Chcem to mať pri sebe."

V tretej izbe na poschodí boli zošikmené steny a strešné okno. Bola zariadená ako obývačka. Vo vzduchu visel slabý studený pach fajkového dymu. „S Dorotheou sme tu často sedávali, keď ešte dole bývali moji rodičia," vysvetlil Prager. „Nechcete si na chvíľu sadnúť?" vytiahol z vrecka fajku. Vymenili

sme si s Annou pohľad. Len trpezlivosť, vravela mi očami. Sadli sme si. Prager škrtol zápalkou, priložil ju k tabaku a potiahol. Náhle sa zarazil. „Mal by som sa vás spýtať, či tu môžem fajčiť," ozval sa, trochu previnilo, no zároveň aj trucovito. „To je v poriadku," povedala Anna. Znela tak vyrovnane. Toto, pomyslel som si, toto je presne žena, s ktorou sa sem chcem nasťahovať.

„Neskôr, keď sme už s Dorotheou bývali v dome sami, sme do tejto izby chodievali fajčiť," vysvetlil nám Prager a mával fajkou, pričom tým pohybom zahrnul celú miestnosť. „A tak to ostalo. Ak si chcem pofajčiť, prídem sem." Chvíľu sme mlčky sedeli. Mimovoľne som sa pozrel na knižnicu. Prager si to všimol. „Väčšinou sú to knihy o stolárstve a reštaurovaní nábytku, zopár o architektúre," poznamenal. „Chcel som sa tiež naučiť, ako sa reštaurujú staré fresky, ale nedostal som sa k tomu. Vraveli ste mi to, už si presne nespomínam, no nezaoberáte sa niečím podobným?" „Sme archeológovia," povedal som, „a áno, je to svojím spôsobom príbuzný odbor." „Môj otec," začal Prager, „bol tiež stolár a reštauroval nábytok. Už ako chlapec som sa neustále obšmietal v dielni na prízemí a nikdy som ani nechcel robiť nič iné." Potiahol si z fajky a prešiel si dlaňou po tvári. „Keby som mal syna, prial by som si, aby pokračoval v tom remesle. Charlotte – tá žije v celkom inom svete. Máte deti?" Pokrútil som hlavou.

Prager prudko vstal. „Prepáčte," povedal. „Musím si rýchlo odskočiť." „Poďme dole," povedala